

Fenntarthatóság

A GAZDÁLKODÁS ÉS MENEDZSMENT ÁGAZATBAN

FENNTARTHATÓSÁG

A GAZDÁLKODÁS ÉS MENEDZSMENT ÁGAZATBAN

 ZÖLD FÖLD
program

2023

Jelen tananyag megjelenését a Kulturális és Innovációs Minisztérium, valamint a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal támogatta.

Szerző: Burkáné Szolnoki Ágnes
Ágazati szakmai lektor: Farkas Zsuzsanna
Fenntarthatósági szakmai lektorok: Ütőné Visi Judit, Varga Attila
Pedagógiai szakértők: Demeter József és Papp Ágnes
Alkotószerkesztő: Papp Ágnes
Olvasószerkesztő: Zsámboki Péter
Grafika: Szűcs Édua
Fedélterv, tipográfia, tördelés: Berecz András

A Zöld Föld pedagógiai program vezető szakértői:
Projektvezető: Matolcsy Miklós
Szakmai vezetők: Czippán Katalin és Ütőné Visi Judit
Pedagógiai vezetők: Demeter József és Papp Ágnes

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

NEMZETI
SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI
HIVATAL

Alapértékek
Nonprofit Kft.

JUT ESZEMBE!

Amit a fenntarthatóságról okvetlenül tudni kell

Az emberi beavatkozás a természet rendjébe beláthatatlan következményekkel jár, és csak az utóbbi évtizedekben szembesültünk azzal, ha nem változtatunk, annak ránk és az utódainkra nézve komoly következményei lesznek.

Újra hasznosan

☞ SZAKMA ÉS FENNTARTHATÓSÁG

A fenntartható működés azt jelenti, hogy segítjük a **természeti, társadalmi és gazdasági** környezet fennmaradását.

A fenntarthatóság kérdésköre összefügg

- a klímaváltozással,
- a növekvő fogyasztás következményeivel,
- a környezet védelemével,
- az egészségtudatossággal és
- egy sor olyan dologgal, amelyek természeti és kulturális értékeink, életminőségünk megőrzéséhez, valamint a saját és az utánunk következő generációk túléléséhez szükségesek.

Valamennyiünknek van felelőssége és lehetősége abban, hogy a saját hatáskörében tegyen a fenntarthatóságot veszélyeztető problémák megoldásáért. Akkor is, ha könnyelő, kőműves, pilóta, fodrász, vízvezeték-szerelő, ejtőernyős vagy ipari alpinista, ugyanis valamennyi szakmának vannak olyan tevékenységei, amelyek hatnak a környezetre vagy éppen az emberek jóllétére.

Úgy is fogalmazhatunk, hogy nincs olyan szakember, aki ne tehetne a saját területén valamit azért, hogy hozzájáruljon a természeti környezet további pusztulásának megakadályozásához, a szegénység felszámolásához, valamint az egészségmegőrzést célzó erőfeszítésekhez.

A természet, a társadalmi és gazdasági környezet egyensúlya

A fenntarthatóság nem képzelhető el a környezeti, a társadalmi és a gazdasági területek működésének egyensúlya nélkül. Ez azt jelenti, hogy egyik terület fejlesztése sem nélkülözheti a másik két alrendszer szempontjait.

A világunk akkor marad fenntartható, ha a környezet eltartókéességének megőrzése, a gazdaságosság és a társadalmi igazságosság egyaránt megvalósul.

TUDTAD?

Rendszergondolkodó

Az üzleti érdekek gyakran okoznak környezeti vagy szociális problémákat. A műanyag csomagolás például egy cég nyeresége szempontjából előnyös lehet, de amikor a szemétkukába vagy netán a természetbe, az élővízbe kerül, súlyos környezeti károkat okozhat, ahogyan az olcsó munkaerő is növeli a gazdasági hasznot, ugyanakkor szegénységben tartja a munkavállalókat, és sokszor rab-szolga- vagy gyerekmunkához vezet.

👉 HOGYAN HASZNÁLJUK TÚL AZ ERŐFORRÁSOKAT?

Több anyagot veszünk ki a rendszerből, mint amennyit hozzáadunk – főleg a kimerülő erőforrásokból. Rövid idő alatt rengeteg olyan anyagot engedünk a bioszférába, amely évmilliárdokig hozzáférhetetlen volt. Ezek az anyagok vagy közvetlenül ártalmasak az élő rendszerre, vagy az életkörülményeket változtatják meg

Több hulladékot termelünk, mint amennyit a természet be tud fogadni, ártalmatlanítani tud, ezért a szennyezések felhalmozódnak a hulladéklerakókban, a talajban, a tengerekben, a levegőben és az élő szervezetekben. A szennyezések fizikailag gátolják a természet körfolyamatait, regeneráló és regenerálódó képességét.

➤ CÉLOK, SZEMPONTOK, JAVASLATOK A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSHEZ

A környezeti, gazdasági, társadalmi feladatok többszörösen összefüggenek egymással. A következőkben a termelés, a szolgáltatások, a gazdasági tevékenység néhány kiemelt környezeti és társadalmi vonatkozását vizsgáljuk meg.

Szakemberként mindig figyelembe kell venni, hogy a szakmai munka milyen hatással lesz a szűkebb és tágabb társadalmi-gazdasági, természeti és az ember alkotta környezetre. Igyekezni kell a lehető legkisebb kárt okozni, a lehető legjobb megoldásokat megtalálni.

A fenntarthatóság feltétele:

1.

- a természeti erőforrások hatékony és bölcs használata,
- a hulladékképződés lehető legalacsonyabb szinten tartása.

Bölcs és hatékony, ha megújuló erőforrásokat használunk, és a felhasznált anyagokat a lehető legtovább bent tartjuk a termelés, előállítás, használat, újrahasználat, újrahasznosítás körforgásában.

AZ ERŐFORRÁSOK CSOPORTOSÍTÁSA MEGÚJULÁS SZERINT

Erőforrások	A megújuláshoz szükséges idő	Ökológiai források	Energiahordozók
Megújuló	Vagy korlátlan mennyiségben áll rendelkezésre, vagy hónapok alatt magától, esetleg ember által irányítható módon megújul.	Mezőgazdasági termékek	Napenergia, szélenergia, vízenergia, bioüzemanyagok
Korlátozottan megújuló/ kimeríthető	1-200 év között emberi beavatkozás nélkül megújul, nem megfelelő használattal kimeríthető.	Hal- és vadállomány, erdő, gyeplő, ivóvizek, felszín alatti vizek, talaj	Geotermális és vízenergia, bioüzemanyagok
Kimerülő	Korlátozott mennyiségben áll rendelkezésre, 200 évnél több idő alatt keletkezik.		Olaj, földgáz, szén, hasadó anyagok

Forrás: Szlávik János: Fenntartható gazdálkodás (2013) Complex. felhasználásával

2. A fenntarthatóság feltétele:
a szennyezés mértéke ne haladja meg a természeti rendszerek vagy az ember egészségét károsító szintet.

- Meg kell előzni – amennyire csak lehetséges – a hulladék- és a szennyezésképződést.
- A lehető legkisebb környezetszennyezéssel előállított, és/vagy biológiailag lebomló alapanyagokat, kezelőanyagokat kell választani.
- Olyan technológiára van szükség, amely során minimalizálni lehet a keletkező hulladékot, a kiáramló anyagokat és az energiafelhasználást.
- A keletkező hulladékot megfelelően kell kezelni: a veszélyeseket a veszélyesanyag-tárolóba, az újrahasznosíthatókat a szelektív gyűjtőbe, a lebomlókat az összetétel szerint háztáji vagy ipari komposztálóba kell elhelyezni.

A gazdálkodásban olyan szemléletváltás szükséges, amely a „kevesebből hatékonyan többet” stratégiát valósítja meg. A körkörös gazdálkodás tehát úgy kíván gazdasági növekedést elérni, hogy

- a felhasznált erőforrások mértéke csökken,
- a környezetterhelés mértéke minimalizálódik,
- a hulladékképződés akár teljesen megszűnik,
- a károsanyag-kibocsátás csökken,
- az újrahasznosítás pedig a termelési lánc lehető legtöbb pontján érvényesül.

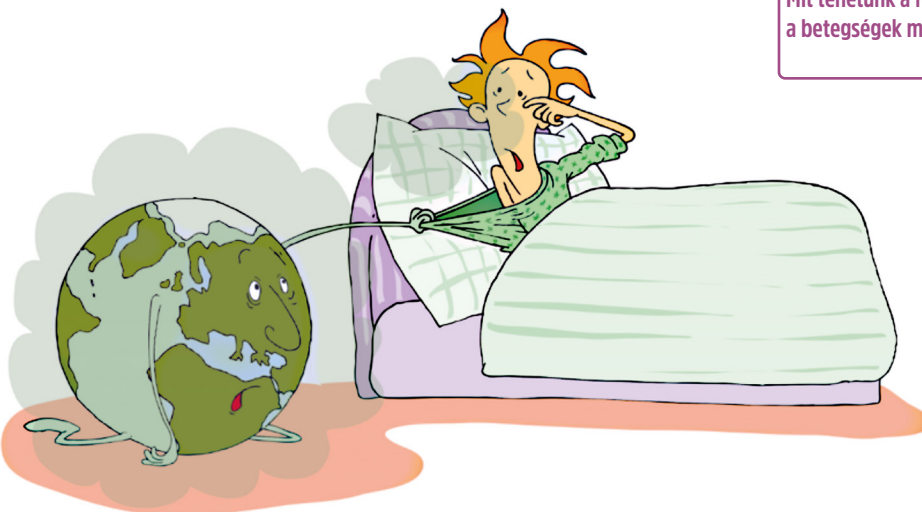
3. A fenntarthatóság feltétele:
Az emberek egészségének megőrzése érdekében az egészségügyi szolgáltatásoknak – a betegek megfelelő ellátása mellett – a megelőzésre is hangsúlyt kell helyezniük.

- Megelőzés például:
 - a megelőző szűrővizsgálatok,
 - a tömegsportokban való részvétel,
 - a helyes táplálkozás, testi-lelki karbantartást támogató tevékenységek, életmód-programok.
- Be kell tartani a munkaegészségügyi, környezet-egészségügyi előírásokat.
- Igénybe kell venni, vállalkozóként pedig ösztönözni kell a megelőzési programokban való részvételt.

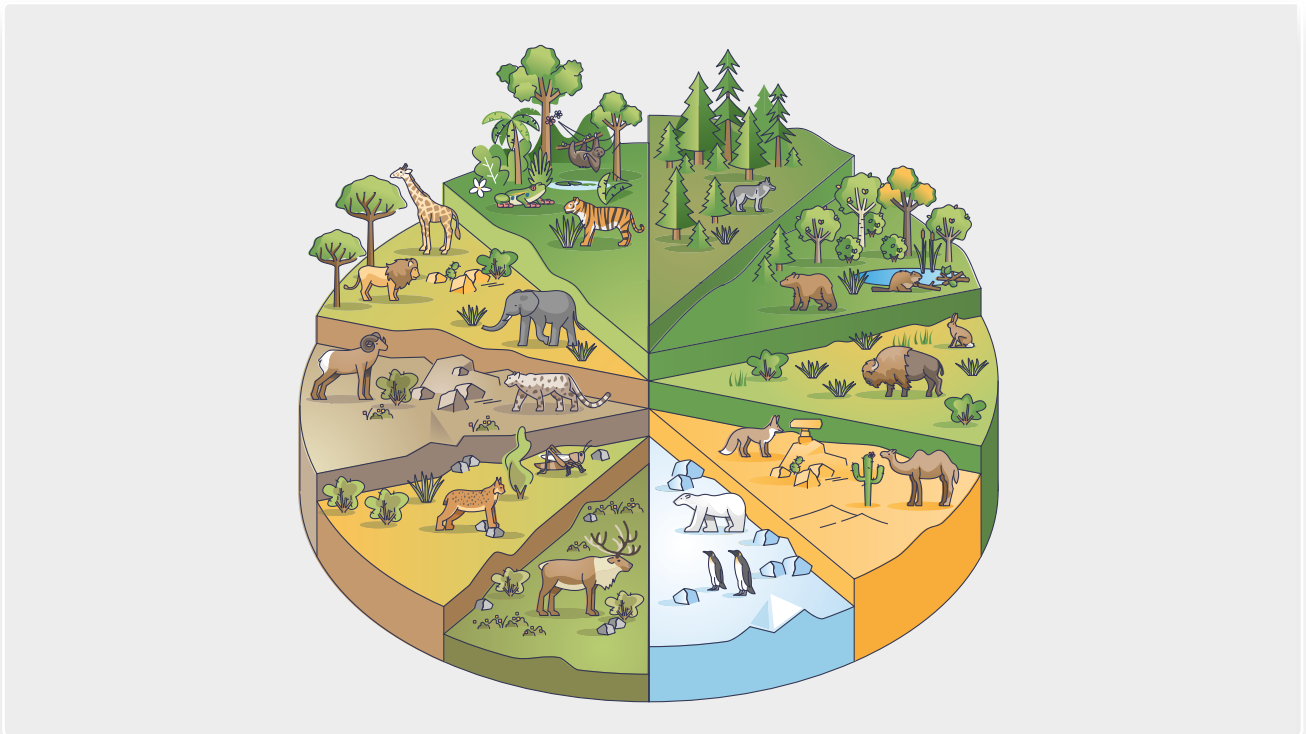

ÖTLETELJ!

Mit tehetünk a fentiekén kívül a betegségek megelőzése érdekében?

4. A fenntarthatóság feltétele:
az ökológiai rendszerek, a természet sokféleségének, a biodiverzitásnak a megőrzése.

A biológiai sokféleség, más néven a biodiverzitás az élet fenntartásának feltétele. Ahol rovarok vannak, ott megjelennek a rovarvők is, tehát minden élőlénynek megvan a maga szerepe a természetes egyensúly fenntartásában. Bármilyen állatról, növényről, gombáról vagy akár baktériumról beszélünk, a fajok különböző kapcsolódásokat, alá-, fölé- és mellérendeltségi szerveződéseket hoznak létre, így épül az ökológiai rendszer, az ökoszisztéma.

Ökoszisztéma-szolgáltatásnak azt a hasznot nevezzük, amelyet az ökológiai rendszer az emberek számára nyújt.

Például ilyenek:

- a tiszta levegő,
- az ivóvíz,
- az ehető élelmiszerek,
- a nyersanyagok,
- a rekreáció,
- a szén-dioxid elnyelése,
- a hőmérséklet-kiegyenlítés.

Ez a fogalom összekapcsolja a természetet a társadalommal, különösen a jólléttel és a gazdasággal. Sajnos az ökoszisztémák állapota egyre inkább romlik, ezért sok olyan szolgáltatás is veszélybe kerül vagy megszűnik, amelynek helyettesítése költséges vagy megoldhatatlan.

A méhek pusztulásával például elmarad a növények beporzása, nem lesz termés, és nem lesz a növény fennmaradását szolgáló mag sem.

A mezőgazdasági termelés, az erdőművelés közvetlen hatással van az ökológiai rendszerek nagyságára és azok biológiai sokféleségére, de a közlekedési útvonalak, a telephelyek, épületek kialakítása, a bányaművelés helyszíne és módja is hozzájárul a diverzitás növeléséhez vagy csökkentéséhez. Közvetett módon pedig az alapanyag, a technológia megválasztása, valamint a szennyezések, a hulladékelhelyezés, a vízfelhasználás mind-mind befolyásolja az ökológiai rendszerek állapotát.

**5. A fenntarthatóság feltétele:
a közösség igényeinek – lehetőségek szerinti – helybeni kiszolgálása.**

TUJTAD?

Rendszergondolkodó

A messziről jött árunak nagy az ökológiai lábnyoma, hiszen a szállítás környezetterhelő, és nem ismerjük az előállítás körülményeit sem. A hosszú szállítás biztonsági igénye megnövelheti a csomagolás mennyiségét, az élelmiszereket sokszor vegyszeresen kell kezelni hogy fogyasztható állapotban érkezzenek meg, illetve a szállítás miatt magasabb lehet a veszteség is.

Azt is érdemes azonban megjegyezni, hogy előfordulhat, hogy egy helyben megtermelt, de hónapokig mélyhűtött terméknek nagyobb lesz az ökológiai lábnyoma, mint egy pár napos, ám kicsit távolabbról szállított frissnek. Ezért a problémákat és a megoldás következményeit mindig több szempontból érdemes megvizsgálni.

Gondold át, ha készíteni, eladni vagy venni akarsz valamit!

Részesítsd előnyben a közelről származó alapanyagokat, környezetkímélő technológiákkal előállított, illetve környezetbarát termékeket! A termék akkor környezetbarát, ha a teljes életútja az.

- van rajta ökocímke és/vagy
- a termelőt segítő méltányos kereskedelemből származik és/vagy
- nincs becsomagolva, illetve kevés rajta a csomagolóanyag vagy a csomagolása újrahasznosítható.

Ha vállalkozol, mérd fel a helyi kínálatot, és ismerd meg a helyi igényeket, majd vedd figyelembe őket a döntéseidnél! Ez különösen hasznos lehet a vidéki vendéglátásban, turizmusban, ahol a vendégek az ellátással együtt ízelítőt kaphatnak a helyi szokásokból, egyben hozzájárulnak a helyi termelők bevételeihez, a közösség fennmaradásához is.

Figyelj a lehető legrövidebb szállítással megközelíthető célcsoportokra, és érvelj a tudatos választás jelentősége mellett! Így nemcsak terméket adsz el, hanem a fenntarthatósághoz való hozzájárulás jó érzését is.

A szállítási, vásárlási feladatok megtervezése során is optimalizáld a szállításból eredő környezetterhelést! Ezzel energiát és pénzt is megtakaríthatsz.

Egy termék akkor lesz környezetbarát, ha teljes életútja az.

6.

A fenntarthatóság feltétele:

- a jó minőségű élelmiszerhez,
- a tiszta ivóvízhez, levegőhöz,
- az egészséges környezethez való igazságos hozzáférhetőség.

Ehhez a feladathoz csaknem minden szakma hozzá tud járulni:

- a mezőgazdaság, az élelmiszer-feldolgozók, a vendéglátás és a kereskedők az élelmiszer-ellátáshoz, az élelmiszer-biztonsághoz;
- az építőipar, a faipar például az épületek, a bútorok minőségével, valamint a felhasznált anyagok egészséget is figyelembe vevő megválasztásával; de
- a szépészet, a divatipar is, és még sorolhatnánk a károsanyag kibocsátásáért vagy annak csökkentéséért felelős szakmákat.

7.

A fenntarthatóság feltétele:

- Lakóhelytől és származástól független tanulási lehetőség és
- lehetőség a képességeknek, a tudásnak, a szükségleteknek megfelelő, tisztességes fizetésért végzett munkához.
- A közösségért tett erőfeszítések elismerése, támogatása.

Valamennyi szakma gyakorlása közben vannak újabb és újabb eljárások, innovációk, jogszabályok, jó példák. A tájékozódás, élethosszig tartó tanulás nemcsak lehetőség, hanem a környezetünk, saját magunk és a jövő generációk iránti felelősség is.

Ki tudja, mit hoz a jövő? Lehetsz munkaadó vagy munkavállaló is.

Munkaadóként törekedj arra, hogy tisztességes jövedelmet biztosíts a munkatársaknak, munkavállalóként pedig csak olyan cégnek dolgozz, ahol méltányosan bánnak az alkalmazottakkal! Az erőfeszítéseinek, képzettségének megfelelő anyagi juttatásban részesülő, egzisztenciális gondoktól mentes munkavállaló jobban teljesít, kevesebb alkolommal beteg, mint alulértékelt társai.

Az anyagi elismerés mellett nagy szükség van arra is, hogy tiszteletünket, elismerésünket is kifejezzük az arra érdemeseknek. És itt meg kell említenünk azokat, akik anyagi ellenszolgáltatás nélkül önkéntes tevékenységet végeznek, segítenek a rászorulókon. Te is kereshetsz ilyen lehetőségeket! Jó érzés tudni, hogy tettél valamit azért, hogy jobb legyen a világ.

TUDDAD?

Az Európai Unió Alapjogi Chartája a kötelező oktatásban való ingyenes részvétel lehetőségét rendeli el valamennyi európai polgár számára. Magyarországon a tankötelezettség 16 éves korig tart.

A fenntarthatóság feltétele:

8.

- *A társadalom minden tagjának joga és lehetősége közreműködni az őt érintő döntésekben.*

Ehhez persze az is kell, hogy a lehetőségekkel tudj élni! Ismerd meg a jogaidat és kötelességeidet is!

9.

A fenntarthatóság feltétele:

Mindenki rendelkezzen

- *a kultúrához való hozzájutás,*
- *a pihenés,*
- *a kikapcsolódás lehetőségeivel.*

A kultúrához való hozzáférés, a pihenés, a kikapcsolódás és a rekreáció az egészségmegőrzés fontos eszköze. A kikapcsolódás mindenkinek mást jelent, azt azonban kutatások bizonyítják, hogy a természetben eltöltött idő pozitív hatással van az ember egészségére, kreativitására, tanulási és munkateljesítményére. Magyarországon viszonylag könnyen elérhető és olcsó kikapcsolódást biztosítanak az erdei tanösvények, tornapályák, kerékpárutak. A kikapcsolódáshoz szabadidőre, a lehetőségek ismeretére, a hosszabb nyaralásokhoz anyagi forrásokra van szükség. Feltöltődés, pihenés híján az emberek kiégnek, megbetegszenek, így munkaerőként sem tudnak megfelelően helytállni. Egészséges környezetet és jövőt csak egészséges emberek tudnak építeni, ezért fontos eleme a fenntarthatóságnak az egészségmegőrzés.

10.

A fenntarthatóság feltétele:

- *Óvjuk meg a helyi sajátosságokat és értékeket!*
- *Vigyázzunk a kulturális sokféleségre!*

Ez nem csupán a fenntarthatóságot segíti, de a hasznára lehet az adott térségben működő vállalkozásoknak is. A helyi szokások, értékek, ismerete egyben azt is elősegíti, hogy az adott lakóhelyen élők felelősnek érezzék magukat és tegyenek is a településük jövőjéért. Így lesz egy lakóhely élhető az ott lakóknak, a természetnek és a helyi gazdaságoknak egyaránt.

Találd ki!

1. Gondold át, hogy a saját szakmádban – iskolás éveidben és a végzés után – hogyan tudnád alkalmazni, beépíteni a felsorolt javaslatokat!
2. Gyűjts további célokat, feladatokat a fenntarthatóság érdekében! Minden esetben vedd számba azok környezeti, társadalmi és gazdasági hatását, következményeit is!

Az internet teremtette információnyomás, a reklámözön felpörgeti az emberek fogyasztási igényeit, illetve tömegeket sarkall arra, hogy egy jobb élet reményében más országokban keressék a boldogulást. Bolygónk erőforrásai azonban végesek, ezért elengedhetetlen, hogy úgy tervezzük az életünket, munkánkat, szabadidőnket, hogy a lehető legkisebbre csökkentjük ökológiai lábnyomunkat. Egy erőteljesen növekvő népesség élelmiszer-, fogyasztási igényeit csak úgy tudjuk kielégíteni, ha alapvetően megváltoztatjuk a termelési, szállítási, életvitelbeli, fogyasztási szokásainkat.

TUJTAD?

A népességrobbanás következményei

A népesség rohamos növekedését jól szemlélteti, hogy 130 év kellett ahhoz, hogy 1 milliárdról 2 milliárdra nőjön az emberiség létszáma, ám amikor 1999-ben elértük a 6 milliárdot, onnan mindössze 12 év telt el, míg 7 milliárdan lettünk. 2022-ben pedig átléptük a 8 milliárdos lélekszámot.

A távoli országokban történő népességrobbanást nem lehet egyénileg megoldani. Főleg nem egy olyan országban, ahol a munkaképes lakosság létszámának csökkenése komoly gazdasági, társadalmi kihívások elé állítja az ország egészét, többek között a szociális ellátások (nyugdíj, egészségügy, iskoláztatás) biztosítása terén is. Azt is könnyen beláthatjuk, hogy ha a Föld véges erőforrásain egyre több ember osztozik, akkor egy emberre egyre kevesebb jut. A szűkebb erőforrásokért való küzdelem azok túlnyomó részéhez, nyersanyag- és élelmiszerhiányhoz, az egyenlőtlen hozzáférés pedig háborúhoz, társadalmi válságokhoz vezethet.

Hogyan csökkenthető az ökológiai lábnyom?

Az ökológiai lábnyom annak a területnek a nagyságát jelenti, amely ahhoz kell, hogy

- az összes felhasznált erőforrást előállítsa és a keletkezett hulladékot ártalmatlanítsa.
- Az ökológiai lábnyom annak az erdőterületnek a nagysága, amely a felhasznált energia szén-dioxid egyenértékét elnyeli.

Az ökológiai lábnyom számítható egyénileg, egy családra, egy rendezvény résztvevőire, és egy adott ország vagy a Föld egy lakosára átlagosan.

Gondolkozzunk közösen, hogy mit lehet tenni!

A megoldáskereséshez segítséget nyújthat Herman Daly, korunk ismert közgazdászának hajóhasonlata:

A hajó (Föld) biztonságos közlekedéséhez két dolog szükséges:

1. hogy ne rakjanak rá a merülési vonal által megengedettnél nagyobb terhet (eltartóképesség) és
2. a terhet megfelelően osszák el a fedélzeten.

A teher súlyának – a gazdaság és a természet méreteinek – összehasonlításához elsősorban a globális viszonyokat kell figyelni, míg az erőforrások hatékony elosztásához piaci, fogyasztói, termelési mintákat kell vizsgálni és megváltoztatni.

Jelenleg a globálisan egy főre eső ökológiai lábnyomunk 30 százalékkal nagyobb, mint amit a természet hosszú távon fenn tud tartani.

Az ökológiai lábnyom csökkenthető

- a károsanyag-kibocsátó közlekedés visszaszorításával, a tömegközlekedés szerepének növelésével,
- a takarékos és hatékony energiahasználattal,
- az ökoépítészet szempontjainak szélesebb körű alkalmazásával,
- a megújuló energiaforrások alkalmazásával,
- a víztakarékossággal,
- a hulladékképződés csökkentésével,
- egészséges és környezetbarát élelmiszerek termelésével és fogyasztásával.

Ha ezek a feltételek nem állnak rendelkezésre, a hajó igazából és képletesen is felborul.

MOST TE JÖSSZ!

Folytasd a felsorolást, mi segíthet még az ökológiai lábnyom csökkentésében!

Klíímaváltozás

„Bezzeg az én időmben voltak rendes évszakok! Ha láttátok volna 1987-ben azt a nagy havat, ami szinte az egész ország életét megbénította!” – hallhatjuk szüleinktől, nagyszüleinktől. A hírekben látjuk, halljuk a váratlan villámárvizeket, szárazság miatti éhínségeket, hogy éghajlatunk, az időjárás megváltozott, mert globális felmelegedés, klímaváltozás van. Mit is jelent ez?

A légkörben jelen lévő üvegházhatású gázok (vízgőz, szén-dioxid, metán, dinitrogén-oxid) hatására a Napból érkező, földfelszínt felmelegítő és onnan visszaverődő sugárzás nem tud visszajutni a világűrbe, így a földi légkör felmelegedését okozza. Az üvegházhatás a légkör természetes jelensége, amely nélkül nem lenne földi élet. Fokozatos felerősödése – az üvegházhatású gázok arányának növekedése miatt – azonban már veszélyezteti a légköri folyamatok egyensúlyát, és globális klímaváltozáshoz vezet.

A felerősödéshez nagymértékben hozzájárul az emberi tevékenység, a növekvő termelés és fogyasztás, a közlekedési-szállítási szokások átalakulása, valamint a tájhasználat megváltozása (a zöld felületek és beépített területek arányának romlása, a mezőgazdasági termelési módok átalakulása, az erdőborítottság és a biológiai sokféleség globális mértékű csökkenése). A következmények pedig számos területen tapasztalhatók: szélsőséges vízjárás, a természetes növénytakaró, illetve az emberek, állatok életfeltételeinek változása.

Sokat kell tennünk azért, hogy a globális felmelegedést lassítsuk, illetve megállítsuk, és alkalmazkodjunk a megváltozott körülményekhez úgy, hogy közben csökkentsük ökológiai lábnyomunkat, törekedjünk a természet és a társadalom törekény egyensúlyának helyreállítására.

➤ ÁGAZATI KISOKOS

A munkaterületek jellegzetességei alapján a szakmákat 25 ágazatba sorolták. Ezek egyike a Gazdálkodás és menedzsment. A Gazdálkodás és menedzsment ágazat a gazdaság, a számok, a nyilvántartások, a tervezés és a pénzügyek világa.

Ide a **pénzügyi és számviteli ügyintéző** és a **vállalkozási ügyviteli ügyintéző** szakma tartozik. Ezek a szakemberek zömmel számítógépes irodai munkát végeznek. Felelőségük óriási, hiszen nem babra megy a játék: pénzügyekkel, adókkal, könyveléssel, hitelekkel, biztosításokkal, pályázatok pénzügyi tervezésével, lebonyolításával, tanácsadással, elemzéssel, döntéselőkészítéssel foglalkoznak. A feladatok sikeres végrehajtása pedig megköveteli a jogszabályi előírások, a pénzügyek ügyvitel kérdéseinek a naprakész ismeretét és az ügyviteli, informatikai eszközök készségszintű használatát.

És ha mindez nem elég, mivel emberekkel vannak kapcsolatban, eleget kell tenni a szakszerű ügyfélkapcsolati kommunikáció követelményeinek, illetve a megrendelői elvárásoknak is. Ugye, felsorolni is sok? De hol is vannak itt a fenntarthatóság szempontjai? – kérdezhetnénk.

Két terület „zöldült be”, ahol az ágazatban dolgozók a fenntarthatóság kérdéseivel találkozhatnak:

1. a **pénzügyek** területe,
2. és a **munkakörnyezet**.

➔ MITŐL LEHETNEK ZÖLDEK A PÉNZÜGYEK?

Aki hosszú távra tervez, figyelembe veszi tevékenységének kialakítása során a fenntarthatóság szempontjait. Ilyen a nyersanyagok beszerzése, a logisztikai szempontok, a fuvarozási módok vagy a hulladékgazdálkodás.

Hogyan valósul ez meg a pénzügyek területén?

A fenntarthatóság igényeit kielégítő **beruházások**, melynek szempontjai – a környezetvédelem, az energiahatékonyság, a hulladékcsökkentés és -hasznosíthatóság, az újrafelhasználás lehetősége stb. – sokszor nagyon költségesek. A forráshasznosulással kapcsolatos kívánatos megoldások kimunkálásában, a hatékonyság értékelésében a pénzügyi rendszer szakembereinek feladata.

Ugyancsak a pénzügyi szakemberek közreműködését teszi nélkülözhetlenné, ha – a fenntartható fejlődési célok megvalósítása érdekében – közpénzek felhasználására kerül sor.

A fenntarthatóság szempontjait figyelembe vevő beruházások a vállalkozások számára társadalmi és üzleti célokat is meg kell, hogy valósítsanak. Ezért ma már a pénzügyi szolgáltatók jó része zöld pénzügyi szolgáltatáscsomagot kínál a felhasználóknak.

TUJTAD?

A becslések szerint az Európai Unió 2030-as célkitűzéseire évi 180 milliárd euró beruházásra van szükség, a 2050-es célokhoz pedig további források szükségesek.

Keress az interneten zöld pénzügyi szolgáltatáscsomagokat!

- Állapítsd meg, milyen elemekből állnak!
- Mutasd be a társainak az egyiket!
- Ha tehetnéd, te milyen elemekből raknád össze a zöld pénzügyi szolgáltatáscsomagodat?

MOST TE JÖSSZ!

A green finance olyan pénzügyi szolgáltatásokat (szabályozásokat, szabványokat, termékeket, zöld kötvényeket stb.) jelent, amelyek a fenntarthatósági célok megvalósítását segítik elő. Ilyen például az energetikai átállás, az okos otthonok kiépítése, a zöld irodák létesítése. A zöld pénzügyek tehát mindazokat a pénzügyi, finanszírozási termékeket és megoldásokat jelentik, amelyek figyelembe veszik a fenntarthatósági szempontokat.

FONTOS!

A pénzügyi ágazat ügyfelei közül egyre többen gondolkodnak környezettudatos módon, és elvárják, hogy olyan befektetéseket ajánljanak nekik, amelyekkel fenntartható, társadalmi felelősséggel működő vállalatokat finanszíroznak. Emellett egyre többeknek van igényük a papírmentes megoldásokra, és arra, hogy a pénzintézetek épülete, ügyféltere és munkakörülményei is környezetbarát módon legyenek kialakítva.

🔗 AZ IRODAI KÖRNYEZET FEJLŐDÉSE

Hogyan alakult ki az irodák mai formája?

Az irodai, ügyviteli munka tartalma és környezete sokat változott. A hagyományos zárt irodákat mára felváltották a hatalmas, nyitott terek, amelyben változó munkaállomásokot alakítanak ki, informatikai eszközökkel, és internet hozzáféréssel. Sokan pedig egyáltalán nem, vagy nem mindig dolgoznak az iroda épületében, hiszen az otthonról dolgozás, a home office mára már általánossá vált.

Természetesen már az ókorban és a későbbi századokban is foglalkoztak nyilvántartással, és pénzügyekkel. A ma irodának nevezett helyiségek azonban csak a 18. században alakultak ki.

A 18. században már kifejezetten irodai célra emelt épületeket terveztek, amelyekben elsősorban állami, katonai ügyintézés zajlott. Később a Brit Kelet-indiai Társaság már olyan irodaházat is építtetett, amelyben több ezer alkalmazott intézte a társaság ügyeit.

Victoria Memorial, Kolkata

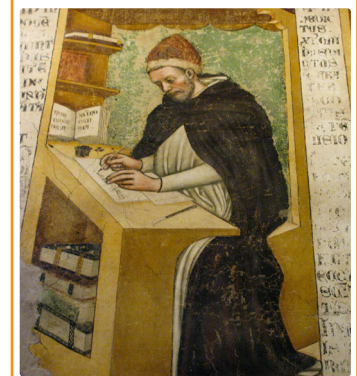
KUTAKODJ!

Hasonlíts össze egy régi és egy új típusú irodát egymással! Milyen különbséget látsz? Miben különbözik a kialakítás, a bútorzat vagy az eszközök sora egymástól?

TUJTAD?

Az első irodáknak a szerzetesek 15. században kialakult fülkés írószobáját tekintik, ahol a kéziratokat másolták. Ezt nevezték scriptóriumnak, ami az „írás helyé”-t jelentette.

Charles Lamb, aki testvérével együtt a Shakespeare mesék című könyvet írta, a 19. század elején dolgozott egy ilyen irodaházban. A naplójában és a leveleiben sokszor elpanaszolta, hogy milyen rosszak voltak a munkakörülmények: a munkaidő sokszor reggel 10-től este 11-ig tartott, ha voltak is juttatások, azokat sokszor elvonták, mindemellett negyedóránként alá kellett írni a jelenléti ívet, hogy igazolják, valóban az irodában tartózkodnak. *Forrás: The Project Gutenberg eBook of The Best Letters of Charles Lamb, by Charles Lamb and Edward Gilpin Johnson 186. oldal*

ÉRDEKES!

A 20. századra az új kommunikációs lehetőségek, a távíró és a telefon, valamint a világitás fejlődése megváltoztatta az irodai munkát. A magas, többemeletes irodaházak lehetővé tették, hogy egyre több dolgozó tudjon viszonylag kis alapterületen dolgozni. A dolgozók sorokban ültek, a vezetők pedig üvegfalakon keresztül ellenőrizték őket. Sokszor semmilyen természetes fényt és levegőt nem kaptak.

Iroda a 20. század elején

Bonus Bureau számítástechnikai osztály: több mint negyven alkalmazott használ „korszerű” számológépeket.

TUJTAD?

A New York-i Beaver Building az egyik ismert példája a 20. század elején épült irodaházaknak. Az épületet Manhattan pénzügyi negyedében emelték, 1904-től 1921-ig a Munson Steamship Line központi irodáinak adott helyet.

Az irodák mint munkahelyek újragondolása csak az 50-es években történt meg. Ekkor fogalmazták meg azt az alapelvet, hogy a vezetők a dolgozókkal közös térben legyenek, hogy így könnyebb legyen az együttműködés, és hatékonyabbá váljon a problémák megbeszélése. Igyekeztek barátságosabb légkört teremteni szobanövényekkel, és a korban divatos modern bútorokkal.

Iroda az 1950-es években.

A 80-as években a könnyen mozdítható mobil falakkal berendezett irodák tették lehetővé a gyors változtatásokat, a kisebb terek, tárgyalók, megbeszélésekre, csapatmunkára alkalmas területek kialakítását.

A 2000-es években tovább nőtt az együttműködésre, közös munkára alkalmas terek iránti igény.

Közösségi vagy Coworking iroda – egyszerre együtt és külön

A közösségi iroda egy nagy légtérű helyiség, amelyben egymástól teljesen függetlenül dolgoznak – akár különböző vállalkozásokhoz tartozó – emberek. A munkaállomást bérelhetik rövidebb vagy hosszabb távra. Az irodában minden olyan feltétel megvan, amely a hatékony munkavégzéshez szükséges: eszközök, szociális helyiségek, konyha, garázs, biciklitároló.

Az irodában a munka, tudásmegosztás mellett személyes, társasági események is zajlanak.

Közösségi iroda

A Covid világjárvány jelentős változást hozott az irodai munkában. Az emberek jelentős része otthonról dolgozott, akik pedig nem, azok számára az irodákat biztonságosabbá igyekeztek tenni, illetve igyekeztek a munkáltatók lehetőséget teremteni a napi együttműködésre és az online kapcsolatokra is.

A fentiekén túl egyre nagyobb igény mutatkozik a környezettudatosság követelményeinek betartására, a dolgozók számára megfelelő, ösztönző munkakörülmények megteremtésére.

Barátságos, a másokat nem zavaró személyes kommunikációt is biztosító körülmények.

Értekezlet otthonról (home office-ban)

Alakítsatok kis csoportot, és tervezetek meg egy ideális irodát. Ehhez találjátok ki a képzeletbeli cég profilját, vegyétek számba, milyen igényeknek kellene megfelelni a munkatérnek.

- Készítsetek 3D-s tervrajzot vagy papírból makettet!
- Az elkészült darabokból szervezzetek kiállítást!

MOST TE JÖSSZ!

☞ ZÖLD PÉNZÜGYEK A MINDENNAPOKBAN

A zöld pénzügyek keretében azokról a banki, pénzügyi megoldásokról lesz szó, amelyek figyelembe veszik a fenntarthatósági szempontokat. Ezeket a szolgáltatásokat a környezettudatos hitelfelvevők, befektetők számára kínálják a pénzintézetek.

FIZETÉS PAPIRMENTESEN

Egy vásárlás ellenértéke kifizethető készpénzzel, kártyával vagy internetalapú programok segítségével mint az ebank vagy felhőalapú virtuális bankok, stb. Ma már minden, online pénztárgépet üzemeltető kereskedőnek biztosítania kell az elektronikus fizetés lehetőségét. A környezetbarát, nyomtatott számla, bizonylat nélküli pénzkezeléssel is tehetünk az ökológiai lábnyomunk csökkentéséért.

A papír ára

Minden olyan fizetési módnak, amelyhez valamilyen papíralapú megoldás kapcsolódik – a papír előállítása és a megsemmisítése miatt – jelentős a környezeti terhelése. Ilyen papíralapú megoldás a készpénzes és a csekkes fizetés. A fizetésekről bizonylatok készülnek, a bankszámlákon történő pénzmozgást bankszámlakivonatok igazolják. Ezek kérhetők postai úton, vagy elektronikus formában is. A közüzemi szolgáltatóktól (áram, gáz, víz) is kérhető elektronikus számla.

SZERINTE...

az emberek inkább készpénzzel vagy inkább bankkártyával fizetnek? Mi befolyásolhatja, hogy ki milyen fizetési módot választ? Mit gondolsz, melyik fizetési mód terheli kevésbé a környezetet?

Egy kg papír kb. 200 db A/4-es lapnak felel meg. Ennek előállításához körülbelül 2,5 kg fa, 50 liter víz, 11 kWh energia, szükséges. Ennek az 1 kg papírnak az előállítása 1,1 kg szén-dioxid-kibocsátást eredményez. A fakitermelés mintegy 40%-ára a papírgyártás miatt van szükség. Mindezek mellett, amikor a papírt megsemmisítik, annak is környezetkárosító hatása van, mert metán szabadul fel.

TUZTAD?

A kézzel fogható, papíralapú fizetési módok komoly munkaerőigénnyel is járnak: a készpénzt, csekket elő kell állítani, azt őrizni, szállítani, a befizetéseket kezelni kell. A készpénz ugyan többször használatos, de a papír, sőt még a fém is kopik, időnként selejtezni kell, és a speciális gyártási eljárást újra és újra meg kell ismételni. Sajnos, hiába a készpénzkímélő fizetési módok széles köre, ennek ellenére sokan a hagyományos megoldásokat részesítik előnyben.

A Magyar Nemzeti Bank végzett egy kutatást a lakosság által alkalmazott fizetési módokkal kapcsolatban. Néhány adat a kutatásból:

- Magyarországon a felnőtt lakosság 87%-a rendelkezik legalább egy bankszámlával. A bankszámlával nem rendelkezők 62%-a úgy nyilatkozott, hogy nem is tartja szükségesnek a bankszámlát.
- Bankkártyája a felnőtt lakosság 85%-ának van. A bankkártyával nem rendelkezők 26%-a, azt mondta, hogy azért nem rendelkezik bankkártyával, mert bizalmatlan a bankokkal szemben.
- A rendszeres jövedelemmel rendelkező lakosság 75%-a elektronikusan kapja a jövedelmét. Azok is vesznek fel készpénzt, akik kizárólag elektronikus úton kapják a jövedelmüket, mert ma még nem tudják minden fizetésüket kizárólag elektronikusán intézni. Ezért sokszor az átutalt fizetésüket készpénzként kiveszik a bankból.

Forrás: Deák Vivien, Nemeckó Tamás, Végső Tamás: Lakossági fizetési szokások 2020-ban. MNB Tanulmányok, 2021. december. 11. oldal

ÉRDEKES!

Mit tehetsz?

- A számlákat kérd elektronikusan, és a fizetést is intézd így! Erre az internet megjelenése óta számos lehetőség van, legyen az akár ebank, mobilalkalmazás vagy kártya.
- Számos ügyben, amelyekben régebben személyesen kellett eljárni, lehetőség van a digitális ügyintézésre. Otthonról jelentheted be a mérőóraállást vagy az adatváltást, otthonról lehetséges az ügyfélszolgálattal való kapcsolattartás is. Ezzel nemcsak időt, hanem az utazással járó energiát, károsanyag-kibocsátást is megspóroljuk.
- Ügyintézőként hívd fel a kliensek figyelmét az internetalapú lehetőségekre, illetve arra, hogy miért jelentenek ezek kényelmet, és megkönnyebbülést a környezetnek!

☞ ZÖLD HITELEK, ZÖLD BEFEKTETÉSEK

ZÖLD HITELEK

A pénzügyintézetek kínálatában ma már megtalálhatók az úgynevezett zöld hitelek. Ezek olyan hitelek, amelyeket csak meghatározott célokra lehet felhasználni, és csak akkor, ha a környezetvédelmi, fenntarthatósági szempontokat a hitel felvevője betartja.

A zöld hitelek feltételrendszere tehát szigorúbb a szokásosnál, és a hitelkérelem benyújtásakor igazolni kell az előírtak meglétét. Ezeket a hiteleket általában valamilyen kedvezményes formában, többnyire alacsonyabb kamattal nyújtják, hogy ösztönözzék a vállalkozásokat és a lakosságot az igénybevételre. A hitel felhasználását is szigorúan ellenőrzik.

A pénzügyintézetek számára a különböző nemzetközi szervezetek, központi bankok ajánlásokat állítottak össze, melyek alapján figyelembe tudják venni a fenntarthatósági szempontokat.

Magyarország központi bankja a Magyar Nemzeti Bank is elkészítette a Zöld ajánlást, 2022. augusztusában. (Forrás: A Magyar Nemzeti Bank 10/2022. (VIII.2.) számú ajánlása az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatokról, valamint a környezeti fenntarthatósági szempontok érvényesítéséről a hitelintézetek tevékenységeiben)

Néhány főbb szempont:

- A banknak képesnek kell lenni a kockázatbecslésre, nemcsak üzleti, hanem fenntarthatósági szempontból is. Ezeket a kockázatokat figyelembe kell vennie az üzleti döntéseikben.
- Ki kell jelölni a bankon belül a fenntarthatósági felelőst. Természetesen valamennyi vezetőnek tisztában kell lennie a klímakockázatokkal.
- A cél, hogy a bank olyan tevékenységeket finanszírozzon, amelyek pénzügyi és környezeti szempontból is fenntarthatóak hosszú távon.
- A banknak legyenek zöld hiteltermékei. A fenntarthatósági szempontokat vegyék figyelembe például az ingatlanok jelzáloghitelénél.
- A bank működése legyen átlátható, tegye közzé a hitelekkel finanszírozott beruházások környezeti hatásával kapcsolatos adatokat.
- A pénzügyintézet – fenntartható működéssel – járuljon hozzá az ökológiai lábnyom csökkenéséhez.
- A bank alkalmazza az ENSZ Felelős Banki Irányelveit.

FONTOS!

Alakítsatok két csapatot! Az egyik csapat legyen a hitel kérelmezője, a másik a pénzügyintézet, a hitelező képviselője.

- A kérelmező írja le részletesen, mit és miért kíván beruházni, és indokolja, hogy mindezek miatt tesznek eleget a fenntarthatóságnak.
- A pénzügyintézet képviselői pedig próbáljanak meg „fogást találni” a terven, vizsgálják a beruházás hosszú távú hatását.
- Az győz, akinek az érvei megdönthetetlenek. Érvelni csak tényszerűen, adatokkal lehet!

MOST TE JÖSSZ!

A ZÖLD BETÉTEK

A zöld betétek olyan bankbetétek, amelyek esetében a bank azt vállalja, hogy a begyűjtött tőkét elsődlegesen zöld hitelek finanszírozására fordítja. Aki tehát a pénzét a bankban elhelyezi, az biztosítékot kap arra, hogy a pénzét a fenntarthatósági szempontok figyelembevételével fekteti be a pénzügyi piacra.

Az Európai Unió előírta, hogy a befektetési jellegű pénzügyi termékek fenntarthatósági jellemzőit nyilvánosságra kell hozni. Ilyen termékek a befektetési alapok, a biztosítással összefüggő befektetések, a nyugdíjpénztárak befektetései. Az ügyfeleket tájékoztatni kell arról, hogy befektetésüknek milyen a természeti vagy társadalmi környezetre gyakorolt hatása.

A jövőben a befektetési termékek háromféle fenntarthatósági kategóriába sorolják, hogy az ügyfeleknek könnyebbé tegyék a választást:

1. Normál kategória: ezeknek a befektetéseknek **nincs fenntarthatósági jelentőségük**.
2. Azok a befektetések, amelyek **érvényesítenek fenntarthatósági szempontokat**, de **nem ez a céljuk**. Például nem fektetnek pénzt környezetszennyező iparágakba, vagy gyermekmunkát alkalmazó vállalatokba.
3. A **fenntartható befektetések**, amelyek hozzájárulnak a fenntarthatósági célkitűzések megvalósításához.

Magának a befektetésnek a célja

- a klímavédelem,
- a biológiai sokféleség megővése,
- a körkörös gazdálkodás megvalósítása vagy
- a társadalmi egyenlőség elérése.

FONTOS!

A ZÖLD KÖTVÉNYEK

Aki kötvényt vásárol, az kölcsönt ad egy szervezetnek, vállalatnak, vagy akár az államnak. A zöld kötvény olyan szervezetnek a kötvényét jelenti, amely a **fenntarthatóság, társadalmi tudatosság, környezetvédelem, klímavédelmi szempontok alapján működik**. Zöld kötvényeket államok, kormányzati háttérű szervezetek, pénzügyi intézmények és vállalatok is kibocsáthatnak.

A zöld kötvények kibocsátóinak szigorú minősítésen kell átesni. A kötvénykibocsátásból származó forrásokat csak olyan beruházásokra fordíthatják, amelyek környezetvédelmi, fenntarthatósági célúak.

Ilyen területek például:

- a megújuló energia kapacitásának bővítése,
- az energiahatékonyság javítása,
- a vízgazdálkodás,
- a fenntartható mezőgazdaság,
- erdőgazdálkodás,
- halászat,
- biodiverzitás megőrzése,
- hulladékkezelés,
- az ipar gyártási folyamatainak vagy éppen a közlekedés, szállítás zöldítése.

TUJTAD?

- 2020-ban Európában 156 milliárd dollár értékben bocsátottak ki zöld kötvényt a piaci és állami szereplők.
- Magyarország először 2020 júniusában bocsátott ki zöld államkötvényt. A kibocsátás többszörös túljegyzéssel, magas befektetői érdeklődéssel valósult meg. Az aktuális összefoglaló jelentések megtalálhatók a következő weblapon: <https://www.climatebonds.net/resources/reports/>

HONNAN TUDHATJUK, HOGY EGY BEFEKTETÉS TÉNYLEG ZÖLD?

A zöld befektetéseknek, kötvényeknek szigorú minősítésnek kell megfelelniük. A pénzintézetek ezekből a termékekből befektetési alapokat hozhatnak létre, amelyek szintén lehetnek úgynevezett zöld alapok.

A legismertebb közülük az **ESG minősítés**.

Ez a rendszer különböző környezetvédelmi, fenntarthatósági szempontok alapján sorolja be a befektetéseket, alapokat. Ilyenek lehetnek, például, hogy

- mennyire szennyezi a vizet, vagy a levegőt,
- hogyan érvényesülnek a munkavállalói jogok,
- betartják-e a tisztességes piaci magatartás szabályait,
- hogyan kezelik a hulladékot, az energiát,
- védik-e a személyiségi jogokat, hogyan kezelik az ügyfelek észrevételeit.

TUJTAD?

Az **ESG** az angol **Environmental** (környezet), **Social** (társadalom), **Governance** (irányítás) szavak rövidítése. Olyan szervezetek, vállalatok használhatják az ESG jelzőt, melyeknek áttekinthető a működése, tekintettel vannak a környezetre, és tekintettel vannak működésük társadalmi hatásaira is.

Mit tehetsz?

- Tájékozódj, mielőtt bankot választasz!
- Nézz utána, milyen intézkedéseket tettek a fenntarthatóság érdekében!
- Tájékozódj, mielőtt banki betétbe, befektetésbe helyezed a pénzed!
- Nézz utána, mire fordítják a pénzintézetek a náluk elhelyezett pénzedet.
- Ügyintézőként tájékoztasd az ügyfeleket a zöld hitel és befektetés lehetőségeiről és feltételeiről!

➔ A ZÖLD IRODA

A Gazdálkodás és menedzsment ágazatban foglalkoztatottak munkahelye az iroda.

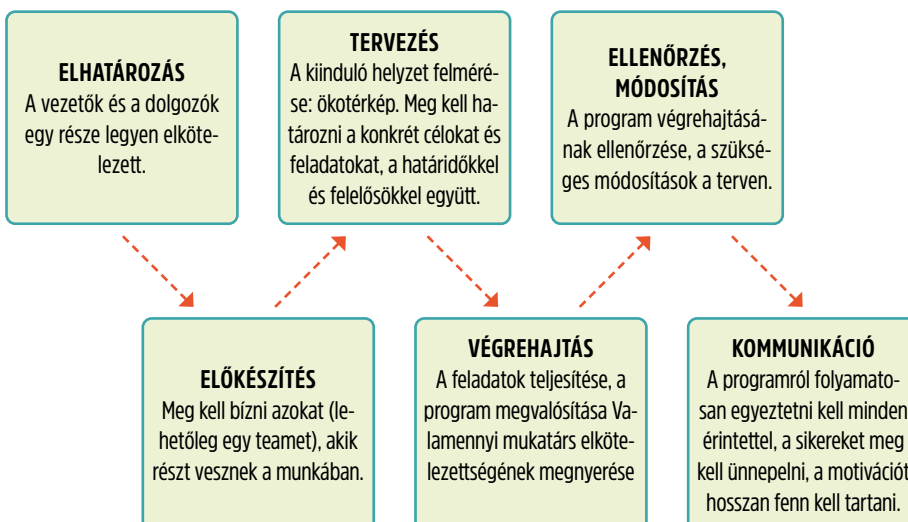
Egy iroda jelentős mennyiségű erőforrást használ fel. Épületek, eszközök, informatikai hálózatok, szociális területek igényelnek energiát, papírt, vizet. A vállalatoknak és egyéb szervezeteknek tudatosan kell törekedniük a környezeti problémák megelőzésére és megoldására. Ugyanakkor az irodai környezet kialakítása során az ott dolgozók igényeire, egészségére, a legjobb munkafeltételek kialakítására is figyelemmel kell lenni.

A ZÖLD IRODA PROGRAM

Az irodák zöldítése olyan folyamat, amely az egész világon zajlik.

A zöld iroda megvalósítása során a következő lépéseket javasolják:

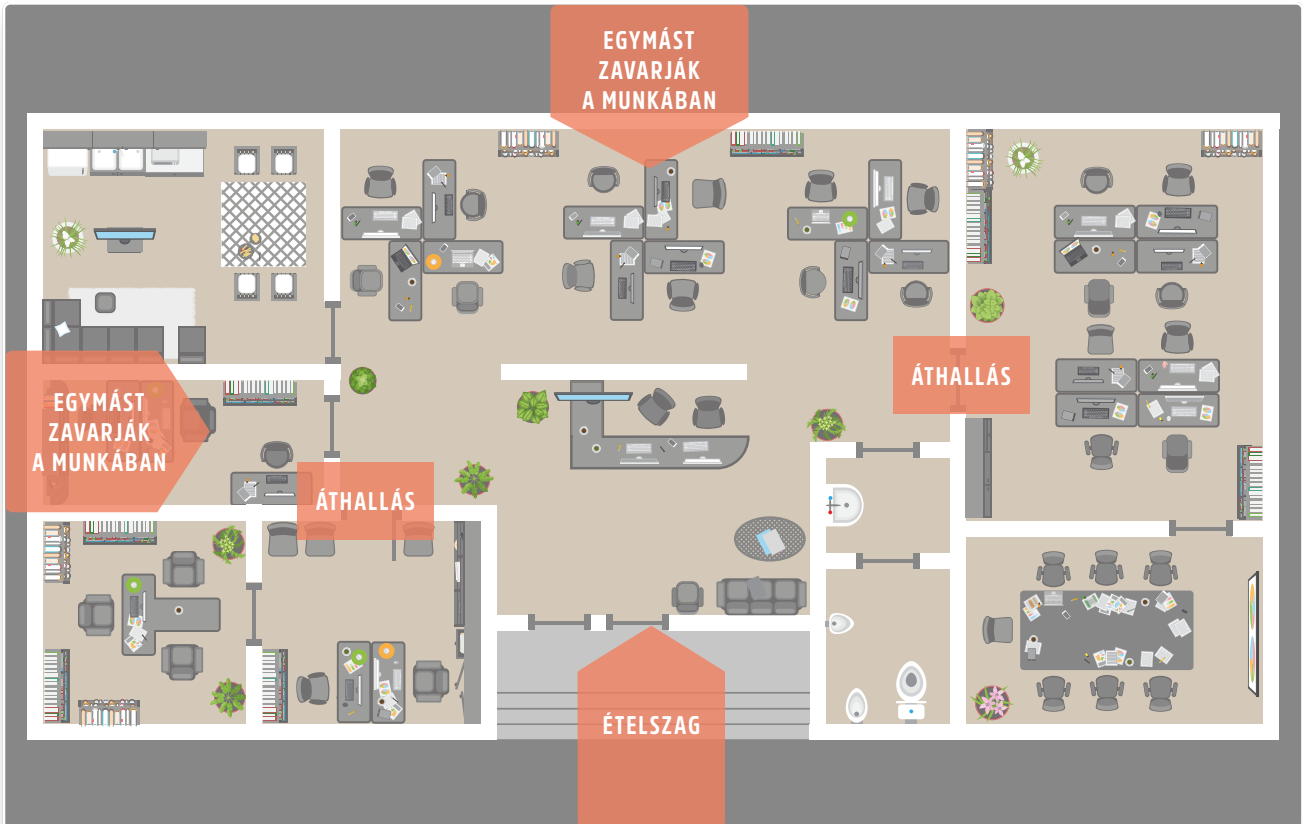

FONTOS!

A Zöld iroda program főbb alapelvei megtalálhatók az Európai Zöld Iroda (European Green Office EGO) Kézikönyvben. Magyarországon több mint 10 éve a Követ Egyesület a Fenntartható Gazdaságért indította el a Zöld Iroda Programot, és azóta is segíti, minősíti az irodákat a környezettudatos megoldások felé.

Ökotérképezés

Ökotérkép készítésével meghatározható, hogy mely területeken milyen szinten áll a vállalkozás. Ez egy egyszerű módszer az információk összegyűjtésére.

Az ökotérkép elkészítéséhez adatokat kell gyűjteni:

- az iroda elhelyezkedéséről a településen belül, az alaprajzzal együtt,
- az irodába beérkező és az onnan kimenő anyagokról, eszközökről,
- a dolgozók véleményéről pl. a Környezeti időjárásjelentés kérdőív kitöltésével vagy az ökotérképen a jó megoldások és a javítandó helyzetek feltüntetésével,
- információk a zajról, porról, szagokról, a vízfelhasználásról és minőségéről, az energiafelhasználásról, a hulladékkal kapcsolatos kérdésekről, a balesetveszélyes területekről, a tárolás, raktározás területéről.
- az iroda specialitásairól.

Mindezeket az információkat összesítve és kiértékelve lehet helyzetelemzést végezni, ezután megtervezni a szükséges intézkedéseket.

Mi az,

- ami azonnal, pénz nélkül megoldható,
- ami kisebb ráfordítással meg lehet oldani illetve azokat,
- amelyeket a következő felújításnál kell figyelembe venni.

Ezek alapján pedig meg lehet kezdeni a zöld iroda program megvalósítását.

Készítsd el az otthonod ökotérképét!

- Tervezd meg, mit kellene tenni, hogy fenntarthatóbb legyen!
- A tervek tartalmazzanak költségvetést is. Az átalakítás az interneten található árak átlagával számolva, mennyibe kerülne!
- Az eredményt mutasd be az osztálytársaidnak!

MOST TE JÖSSZ!

KÉRDŐÍV-PÉLDA ÖKOTÉRKÉPEZÉSHEZ

A dolgozók elkötelezettségének megszerzéséhez elengedhetetlen a dolgozók véleményének megismerése és figyelembevétele. A kérdőívet természetesen a cég helyi sajátosságainak megfelelően kell összeállítani.

Mit gondol..				
az energiatakarékosságunkról?				
az anyaggazdálkodásunkról?				
a hulladékgyűjtés módjáról?				
a zajszintről?				
a papírfelhasználás mennyiségéről?				

Az irodaépület

Egy működő iroda többnyire már meglévő épületben van. Ez többé kevésbé olyan adottságot jelent, amelyet nem könnyű átalakítani a fenntarthatósági szempontrendszer szerint. Természetesen egy újonnan épülő irodaház esetében a lehetőségek köre sokkal szélesebb. Egy épület akkor lesz környezettudatos, és akkor használja fel hatékonyan az erőforrásokat, ha már a tervezés, megépítés közben is figyelembe vették ezeket a szempontokat. Később az üzemeltetés, karbantartás, a szükséges felújítások során is be kell tartani az előírásokat.

A zöld épületeket már úgy is tervezték, hogy energiahatékonyak legyenek, vagyis minél kevesebb energiát fogyasszanak, és a fogyasztott energiában a lehető legmagasabb legyen a megújuló energiaforrások aránya. Azért nem kell arra gondolni, hogy ezek sablonosan egyforma épületek, hiszen amellet, hogy az alapelvek ugyanazok, a megvalósítás során törekszenek az adott területen megtalálható természetes és egyben környezetbarát anyagok felhasználására, a meglévő környezetbe illeszkedő megjelenés kialakítására.

Az ilyen épületek tervezésekor az ott dolgozó emberek egészsége, és annak védelme is rendkívül fontos. A természetes fény, az egészséges levegő biztosítása, a minél több növény hozzájárul a dolgozók egészségének és jó közérzetének megőrzéséhez.

Az irodaház üzemeltetőjének gondoskodnia kell arról is, hogy mód legyen a szelektív hulladékgyűjtésre, környezetbarát tisztítószereket használjanak.

A tervezés során ügyelni kell arra, hogy az épület közösségi közlekedéssel, kerékpárral, és gyalogosan is megközelíthető legyen,

Akik az épületben dolgoznak

A vezetés

Azért, hogy az iroda működése, a beszerzések, a folyamatok megfeleljenek a fenntarthatóság követelményeinek, a legtöbbet a vezetők tudnak tenni. A vezetők irányításával állhat össze egy olyan csapat, amely a továbbiakban a környezeti kérdésekkel foglalkozik.

- A vezetésnek kell támogatnia és ellenőriznie a környezettudatos intézkedések megvalósítását, és
- biztatni az alkalmazottakat, ha van saját ötletük, javaslatuk, tegyék őket közzé.
- Támogatásukkal elkészülhet az ökotérkép, és megállapíthatóak lesznek a feladatok.
- A vezetők irányításával kezdődhet a munkatársak képzése, tájékoztatása,
- és nekik kell rendszeresen figyelemmel kísérni a környezeti célok megvalósítását, ha szükséges, akkor be kell avatkozni, és intézkedni.

A dolgozók

Új ötletekkel, otthon már bevált megoldásokkal, javaslatokkal állhatnak elő. A munkájuk során támogathatják a környezet védelmével kapcsolatos kezdeményezéseket, a velük kapcsolatban álló ügyfeleknek is a környezetbarát megoldásokat javasolhatják. Bármilyen jó kezdeményezés csak akkor valósul meg, ha az irodában dolgozók tesznek érte.

Illetve dolgozók tájékozott csapata is elindíthatja a munkahely zöldítését, öntevékenyen is kidolgozhat egy tervet, amihez felkészülten, megfelelő érvekkel megnyerheti a vezető támogatását.

AZ IRODA ÖKOLÓGIAI LÁBNYOMA

Mit gondolsz, ha egy iroda ökológiai lábnyomát akarjuk kiszámolni, milyen tényezőket kell figyelembe venni?

Nemcsak egy személynek, vagy egy háztartásnak lehet meghatározni az ökológiai lábnyomát, hanem egy vállalatnak vagy akár egy irodának, irodaháznak is. Az ökológiai lábnyom kiszámításával és az összetevők elemzésével kidolgozható egy intézkedési terv, amellyel csökkenthető az érték.

- Az ökológiai lábnyom számításával és elemzésével az iroda kritikus területei meghatározhatók,
- az összetevők időbeli alakulásából levezethetők azok az intézkedések, amelyek a környezetvédelmet illetve a fenntarthatóságot szolgálják,
- az ökológiai lábnyom kiszámítása, és a csökkentésre való törekvés a társadalmi felelősségvállalás egyik eleme, amely megfelelő tájékoztatás esetén hozzájárulhat az ott dolgozók, a szolgáltatásokat igénybe vevő ügyfelek elköteleződéséhez és környezettudatosságának erősödéséhez is.

FONTOS!

Az irodai ökolábnyom-számításhoz szükséges adatok

Az Európai zöld iroda kézikönyvben megtalálható azoknak az adatoknak a sora, amelyekből az irodai ökolábnyom kiszámítható.

Ezek a következők:

- napi közlekedés: az összes alkalmazott által megtett út, a városi tömegközlekedés aránya, kerékpárral, vonattal, autóval, repülőgéppel megtett út a munkába járás, illetve az üzleti utak alkalmával,
- az iroda alapterülete, építésének ideje, az irodához tartozó parkolóterület nagysága,
- az iroda energiafogyasztása,
- a keletkező hulladék tömege és az ebből újrahasznosításra kerülők aránya (papír, alumínium egyéb fém, üveg, műanyag),
- vízfogyasztás,
- papír és irodai eszközök mennyisége és ebből az újrahasznosított papír és eszközök aránya,
- informatikai és kommunikációs berendezések száma (számítógépek, laptopok, nyomtatók, telefonok),
- a bútorok tömege,
- az elhasznált tisztítószer, szappan mennyisége,
- háztartási gépek száma az irodában (tűzhely, mikro, hűtőszekrény stb.),
- takarító cégek kifizetett összege,
- üzleti úton a szállodai éjszakák száma,
- irodai rendezvények, étkezések adatai.

Mit tehetsz?

- Nézz utána és ismerd meg az iroda fenntarthatósági vagy környezetvédelmi céljait összefoglaló dokumentumot! Tartsd be az előírásokat!
- Nézd át az ökolábnyom-számítás kérdéseit, és gondold végig, melyik területen tudsz te változtatni!
- Ha teheted, járj gyalog, tömegközlekedéssel vagy kerékpárral!
- Minél kevesebbet nyomtass és fénymásolj!
- Ha mód van rá, tartsd online módon a kapcsolatot az ügyfelekkel!
- Használd a szelektív hulladékgyűjtőt!
- Az otthonról hozott élelmiszereket is környezetkímélő módon csomagold, részesítsd előnyben a többször használható poharakat, palackokat.
- Mondd el az ötleteidet, javaslataidat az iroda környezetvédelemmel foglalkozó munkatársainak!

TUDDAD?

A WWF oldalán találhatsz egy ingyenes irodai ökolábnyom-kalkulátort.

Az iroda kialakítása

Mit gondolsz, hogyan befolyásolja a munkavégzést az iroda berendezése, színei, megjelenése?

Az irodai munkát végzők idejük jelentős részét ugyanabban a környezetben töltik, ugyanabban a szobában, ugyanannál az íróasztalnál. Ezért nagyon lényeges, milyen az a környezet, amely körülveszi őket. Ez befolyásolja a hangulatukat, a közérzetüket és ezen keresztül a munkavégzés hatékonyságát is. Az iroda látványa, a bútorok funkcionalitása, az esztétikum és a kényelem azt üzeni, hogy a cégnek egyaránt fontosak a munkatársak és az ügyfelek, valamint az igényes környezetben végzett igényes munka.

Környezetbarát iroda

A dizájn (design) szó alapjelentése az, hogy terv, de magát a tervezési tevékenységet, illetve annak eredményét is jelenti. Ma széleskörűen használják a tárgyak formatervezésére, az épületek megjelenésére, belső tereinek kialakítására, valamint a vizuális kommunikációban a sajtótermékek, reklámanyagok, csomagolás, internetes megjelenés tervezésére és kivitelezésére is. A hétköznapi szóhasználatban a „dizájnos” kifejezést az elegáns, jó megjelenésű, körültekintően megtervezett dolgokra használják.

TUJTAD?

Színek

A színek hangulatunkra, teljesítményünkre való hatását számos vizsgálat elemezte. Megfigyelték, például, hogy a szürke, a bézs vagy a fehér szín csökkentheti a hatékonyságot. A zöld szín nyugtató, a sárga pedig élénkítő hatású. Ezzel szemben a színes környezet ösztönzi a kreativitást. Mindezeket nem csak a falak, hanem a használt eszközök, tollak, mappák esetében is érdemes alkalmazni.

Formák

A kerek és ívelt asztalok térelválasztók barátságosabb környezetet teremtenek, ahol szívesebben tartózkodnak az ügyfelek is, a dolgozók is.

Külső és belső terek

Ha van rá mód, célszerű magasabb helyiségeket, nagyobb tereket kialakítani, mert szabadabb hatást keltenek, és ösztönzőbbek, mint a szűk, zárt helyiségek. Azt tapasztalhatjuk, hogy amennyiben az iroda ablakából zöld felületre, fákra madarakra látni, illetve a szünetek egy részét zöld környezetben lehet tölteni, az nemcsak a biológiai sokféleségnek vagy a vízmegtartásnak és hőmérséklet szabályozásának jó, hanem pozitívan befolyásolja az emberek hangulatát, kreativitást, a munkavégző képességet.

Mit tehetsz?

Vedd körül magad olyan színekkel, és tárgyakkal, növényekkel, amelyeket szeretsz, rendezd úgy be a saját környezeted, hogy jól érezd magad a munkahelyeden. Ha van rá lehetőség kezdeményezz parkosítást, faültetést, közösségi komposztálást.

Egészséges irodai környezet, ergonómiai szempontok

Mit gondolsz, hogyan hat az irodában dolgozókra az állandó ülőmunka, a képernyő előtti munkavégzés. Hogyan lehetne ezen segíteni?

Az ülőmunka, a mozgásszegény életmód, az állandó képernyő előtti munka komoly megbetegedésekhez vezethet. A megfelelő munkaeszközök biztosítása nem csak a kényelmet, hanem az egészséget is szolgálja. Az irodai berendezés, eszközök kiválasztásakor az ergonómiai szempontok figyelembevétele nagyon fontos.

A számítógép előtt dolgozók jellemzően helytelen testtartással ülnek a monitor előtt.

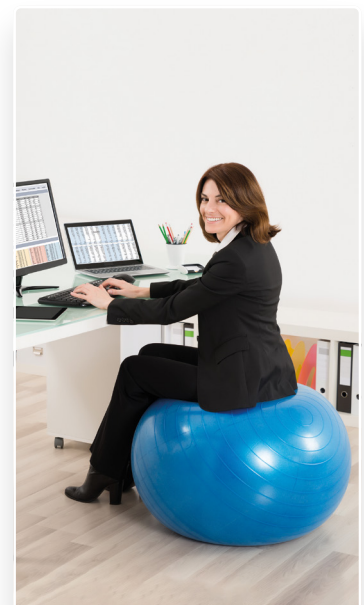
Az **ergonómia** tudománya azt vizsgálja, hogy milyen az ember és az általa használt eszközök, valamint a munkakörnyezet viszonya. Az a célja, hogy a munkaeszközök, berendezések, bútorok illeszkedjenek a munka jellegéhez, dolgozó igényeihez, és ezzel járulnak hozzá az egészség megőrzéséhez.

A legfontosabb a szék, és az íróasztal kialakítása, magassága, de a monitortól való megfelelő távolság, a munkaeszközök jó elrendezése és a kiegészítők hatása is nagyon jelentős. Így használhatók különböző hát-, láb- és csuklótámaszok, monitorállványok, amelyek személyre szabhatók.

Mit tehetsz?

Az ülőmunka következtében kialakuló panaszok elleni legfontosabb teendő a megelőzés.

- Ha csak teheted, mozogj!
- Az állítható asztalt és széket igazítsd a saját magasságodhoz!
- Használj monitorállványt, amely lehetővé teszi, hogy a képernyő szemmagasságban helyezkedjen el. Ezzel csökkennek a nyaki panaszok.
- Óránként tarts tíz perc képernyőmentes szünetet, hogy pihentesd a szemed, és kicsit az agyad is!
- Ha úgy érzed, hogy jót tesz, használj kiegészítő eszközöket: párnát, az álló vagy térdelő munkát lehetővé tévő állványt, kartámaszt!

Papírfelhasználás

Mit gondolsz, milyen módon lehet csökkenteni az irodai papírfelhasználást?

A papírfelhasználás csökkentése az egyik legfontosabb cél a fenntartható működés, fejlődés terén az irodákban. Amióta modern nyomtatók és fénymásolók léteznek, a papírfelhasználás jelentősen megemelkedett. Mivel ma már elterjedtek a felhőalapú szolgáltatások és különféle digitális ügyfélkapcsolati megoldások, ezért ezen a téren komoly előrelépés figyelhető meg.

Az irodák több területen is használnak papírt:

- magához az irodai munkához, nyomtatáshoz, dokumentumok készítéséhez, irattározáshoz,
- reklámanyagokhoz,
- csomagolóanyagként,
- higiéniai célokra: papírtörölő és törülköző, papírzsebkendő, szalvéta, vécépapír.
- Ezen kívül az irodai munkához információforrásként vásárolnak is újságokat, rendelnek csomagolt termékeket.

TUJTAD?

Egy átlagos iroda papírfelhasználása kb. napi 30-50 A4-es lap alkalmazottanként. Ez megközelítőleg 5 kg papírt és 3,5 kg CO₂ kibocsátását jelent havonta. Ennyi szén-dioxidot egy közepes méretű benzinüzemű jármű bocsát ki 16,6 km megtételekor. Egy átlagos iroda évi hulladéktömegének 45%-át az irodai papír teszi ki. *Forrás: Európai zöld iroda kézikönyv, 79. oldal | Greenhouse Gas Protocol, 2006. június, Világ Erőforrásai Intézet*

A papírfelhasználás csökkentésének következményei:

- a kevesebb papírfelhasználás kevésbé terheli a környezetet, a papírgyártással járó szennyező anyagok és CO₂-kibocsátása csökken, a kevesebb fát kell kivágni, így az üvegházhatás fokozódása mérsékelhető;
- gazdaságosabb, mert csökkenti a beszerzési költségeket, hiszen kevesebb papírt, fénymásolót, nyomtatót kell beszerezni és karbantartani,
- hatékonyabb, mert a felhőalapú rendszerek és az informatikai megoldások gyorsabb ügyintézészt eredményeznek.
- Ma már az egyébként többnyire sokoldalú szerződéseket is meg lehet online módon kötni, és nem szükséges kinyomtatni. Keresd fel az <https://www.eszerzodes.hu/> oldalt, és nézz utána!

Mivel mindig rendszerben kell gondolkodni, azt is meg kell vizsgálni, hogy a papírhelyettesítő megoldások mennyire terhelik a környezetet. Például az internetes felhőalapú szolgáltatásokat ellátó szerverparkok lábnyoma meglehetősen nagy. A csökkentés tehát egyértelmű cél, a helyettesítés mértékét és módját viszont minden esetben alaposan át kell gondolni. Például, ha vannak többször használt dokumentumok, azokat érdemes a gépen is tárolni, mert komoly energiamennyiséget takarítunk meg, ha onnan, nem az internetről nyitjuk meg. A szinkronizálás okos beállításával, a küldendő fájlok méretének optimalizálásával, vagy egy fájl sok-sok gépre küldése helyett egy letöltési link megadásával is értékes energiát tudunk megtakarítani.

Arra kell törekedni, hogy a lehető legkevesebb káros megoldást válasszuk.

FONTOS!

Jelzések

Az újrahasznosított, klórmentes technológiával előállított vagy fenntartható erdőgazdálkodásból származó papírt különféle jól felismerhető ökocímekről is felismerhetjük. Ilyenek például az alábbiak:

EU „margaréta” – az Európai környezetbarát-védjegy		„Kék angyal” Németországban a hivatalos környezetbarát-védjegy feltünteti, hogy mely szempontból környezetbarát az adott termék	
„Északi hattyú” Skandináviában a hivatalos környezetbarát-védjegy		A magyar környezetbarát-védjegy a „kocsányos tölgy” (bár sokan cédrusnak hívják).	
Az Erdőgazdálkodási Tanács logója, amely azt igazolja, hogy a papír fenntartható erdőgazdálkodásból származik. (A PEFC tanúsítvány ennek a pan-európai megfelelője)		A TCF logó, amely azt igazolja, hogy a papírgyártás során a rostokat klórmentes módon fehéritették.	

Mit tehetsz?

- Törekedj a környezetbarát védjegyekkel rendelkező, tanúsított, klórmentes technológiával előállított termékek használatára, javasold ezek beszerzését!
- Használj újrahasznosított alapanyagot tartalmazó papírt, borítékot, irodai anyagokat!
- Csak akkor nyomtass, különösen színesben, ha ez nélkülözhetetlen! Használd a kétoldalas nyomtatást!
- Ne fénymásolj, csak ha elengedhetetlen, gondold végig, hány példányra van szükség!
- Amikor lehet, használj elektronikus ügyfélkapcsolati, nyilvántartási formákat, és biztasd erre az ügyfeleket is!
- Törekedj a papír újrahasznosítására!

Energiafogyasztás

Az emelkedő energiaárak és a növekvő energiafüggőség komoly kockázatot jelent a magánszemélyek, de a vállalkozások számára is. Ez ma már nemcsak gazdasági, hanem működési kockázat is. A biztonságosabb és fenntarthatóbb energiarendszer kialakítása hosszú időbe telik, az energiatakarékos megoldások rövid távon beruházási költségekkel járnak, hosszabb távon azonban ezek a kiadások megtérülnek.

A hétköznapiakban is lehetőség van azonban olyan lépésekre, amelyek a vállalkozás energiafelhasználását és költségeit is csökkentik, és ezzel együtt a környezetterhelést is mérsékelik.

Az energiafelhasználás felmérésekor a következő területekre érdemes odafigyelni:

- fűtés, klíma- és légtechnikai rendszerek,
- világítás,
- számítógépek, szerverek, irodai berendezések,
- üzleti utak, a munkatársak munkahelyre jutási költségei,
- az irodai étkező, konyha berendezései.

VIGYÁZAT!

A cégek egy része rájött, hogy jobban fogy a terméke, ha olyan logókat tesz rájuk, amelyek azt sugallják, természetes anyagokból, környezetbarát módon készültek.

Sokszor a termék egy kis része, mondjuk a tájékoztató cédula készült FSC tanúsított papírból, ugyanakkor a nagy logó azt sugallja, mintha a teljes termék környezetbarát lenne.

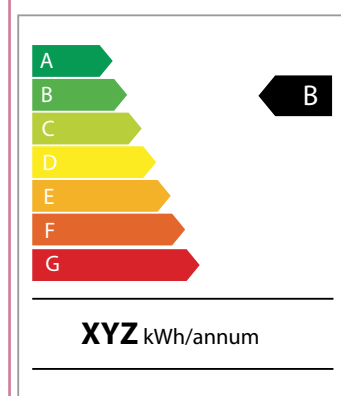
Ha ilyet látsz, nézz utána, hogy egy hitelesített jelzsről van-e szó, és olvasd el a termék összetevőit!

FONTOS!

A gépek, eszközök energiafelhasználását energiatanúsítvány jelzi. Az Európai Unióban irányelv írja elő, hogy a készülékek csomagolásán az energiahatékonyságot egy A-G skálán kell jelezni. A tanúsítványon színekódok és az energiahasználatra vonatkozó információk is megtalálhatók.

Egy hűtőszekrény energiatanúsítványa:

Minden hűtő, fűtő, szellőztető, konyhai berendezés esetében törekedni kell az energiahatékony gépek, eszközök beszerzésére. Érdekes hőszabályozó, intelligens önszabályozó megoldásokat alkalmazni. Az épületek szigetelése, az árnyékolás, a nyílászárók cseréje sokat javít az energiafelhasználás terén. Az udvaron, falakon, tetőkön, balkonokon kialakított zöld szigeték is hozzájárulhatnak az energiafelhasználás csökkentéséhez, különösen, mióta nyáron több energiát használunk fel a hűtésre, mint télen a fűtésre. Érdeemes felülvizsgálni, hogy az iroda mely részeiben milyen hőmérsékletet szükséges tartani. A raktárakban, folyosókon pl. nem kell olyan hőfok mint ahol munkavégzés zajlik. Redőnyökkel, szellőztetéssel is kontrollálható a hőmérséklet, így csak szükséges esetben kerül sor a légkondicionáló és a szellőztető berendezés használatára, amit természetesen csak zárt helyiségben hatékony alkalmazni

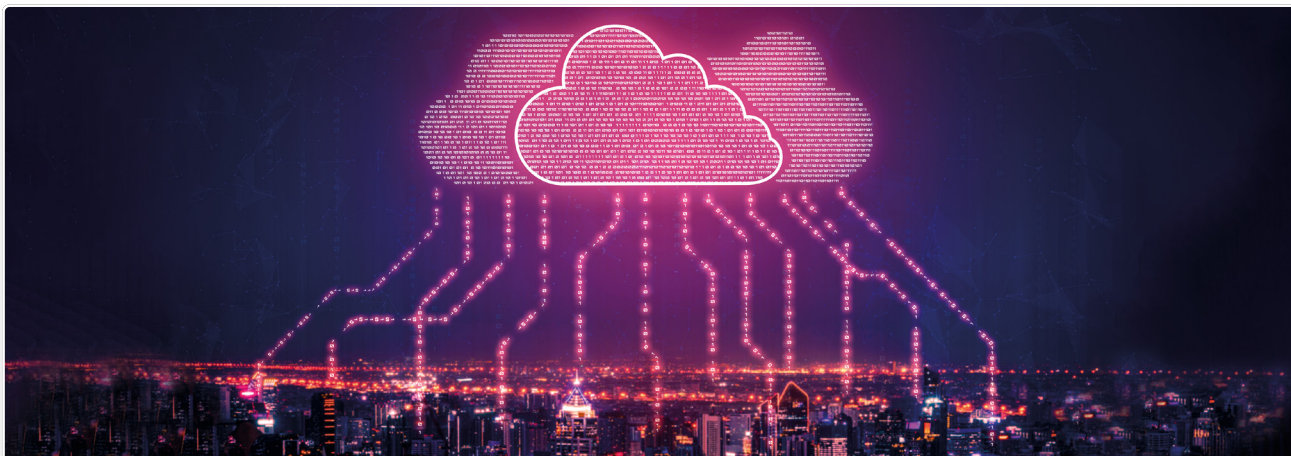

Az iroda megvilágításában a lehető legjobban ki kell használni a természetes fényt. Az izzókat energiatakarékos fajtára érdemes cserélni, ahol lehet mozgásérzékelős világítást kell kialakítani, pl. a mosdókban, raktárakban. A világítás erősségét szabályozó villanykapcsolók beépítésével mindig az éppen szükséges mértékű megvilágítás lesz az irodában.

Informatikai eszközöket ma már minden irodában nagy számban használnak. Fontos, hogy ezek az eszközök maguk is energiahatékonyak legyenek, de a használatuk során is célszerű bizonyos szabályokat betartani. Ezek az eszközök még kikapcsolt állapotban is fogyaszthatnak valamennyi energiát, de készenléti állapotban mindig, és a sok eszköz kis energiája összeadódik. Ezért a munkanap végén minden eszközt ki kell kapcsolni, ha lehet kapcsolóval ellátott elosztó segítségével áramtalanítani is érdemes. Ez egyébként az adatvédelem és a biztonság szempontjából is fontos.

Minden vállalkozásnak át kell gondolnia, hogy milyen mértékben tudja a felhőalapú adattárolást, illetve az online ügyintézését bevezetni, amennyiben az hatékonyabb, mint a saját szerverek beállítása.

Mit tehetsz?

- Olyan eszköz vásárlására tegyél javaslatot, amelynél a címke a magasabb hatékonyságot jelzi! Az ügyfeleket is tájékoztasd ezekről a lehetőségekről, ha eszközbeszerzésre készülnek.
- A munkanap végén minden elektromos eszközt kapcsolj ki!
- A világítást úgy használd, hogy tökéletesen láss, de ne világíts feleslegesen!
- Gondold át, hogy mindig szükséges-e a légkondicionáló berendezés működtetése. Ha lehet, inkább szellőztess!
- Kellemes hőfokot állíts be, ne legyen az irodában túl meleg, sem túl hideg! Nem egészséges, sőt az ügyfeleknél megbetegedést is okozhat, ha túl nagy különbséget tartasz a kinti és benti hőmérséklet között.

Nem csak az irodában

Az iroda működése során még több olyan terület van, ahol zöld megoldások alkalmazhatók. Ezek jó része azonban nem speciálisan az ügyviteli munkához kapcsolódik, hasonló lépéseket tehetünk otthon, vagy a mindennapok során más területeken is.

- **Hulladéksökkentés, újrahasznosítás:** az irodai munka során is keletkeznek hulladékok. Arányuk csökkentése, és a szelektív hulladékgyűjtés a zöld irodává válás egyik feltétele.
- **Csökkenthető az irodai vízfogyasztás** modern, víztakarékos csapok, vécétartályok, egyéb berendezések beállításával.
- **Az üzleti utak szervezése** során olyan utazási módot célszerű választani, amely kevésbé környezetszennyező. A szállodák kiválasztásánál figyelembe lehet venni a szálloda minősítését, a fenntarthatóság érdekében tett intézkedéseit.
- **Az irodai konyha**, étkező berendezése, használata során energiatakarékos gépeket, újrahasznosítható eszközöket kell alkalmazni. Nem szükséges 1 adagos cukor, tejszín, stb. alkalmazása, mert ezek jelentős csomagolási költséggel készülnek, és környezetterhelő hatásúak.
- **A rendezvények szervezésénél** a szállítókat úgy kell kiválasztani, hogy képesek legyenek alkalmazkodni az iroda fenntarthatósági céljaihoz. (Nem egyszer használatos eszközök, minimális csomagolás, közelből szállított termékek, idénygyümölcsök stb.)
- **Az irodai bútorok**, eszközök kiválasztásánál is célszerű a tanúsítványokat figyelemmel kíséreni.
- **Tollak, íróeszközök** esetében környezetbarát megoldás a cserélhető betétes tollak, rollerek, tölthető rostironok, szövegkiemelők használata. Ma már léteznek újrahasznosított, vagy lebomló anyagból készült írószerek, válasszuk ezeket.
- **A takarítás** során környezetbarát tisztítószerket, megoldásokat kell választani, olyan céget kell keresni, amely tudja teljesíteni az elvárásokat, környezetbarát, természetesen úton lebomló, klórmentes szereket használ.

FONTOS!

Az informatikai eszközök, számítógépek, laptopok, monitorok, nyomtatók, fénymásolók, szkennerek energiahatékonyságának tanúsítására az Energy Star jelölést alkalmazzák.

Az Energy Star egy olyan program is egyben, amelynek célja pl. annak elérése, hogy ezek az eszközök egy előre megadott tétlenségi idő után energiatakarékos módba lépjenek, illetve automatikusan kikapcsoljanak, amikor nem használják őket. A nyilvántartások szerint az előírásoknak megfelelő számítógépek fogyasztása akár 50%-kal is alacsonyabb lehet. Mára a jelölést egyéb termékek esetén is lehet használni, például ilyenek a légkondicionálók.

☞ OTTHON VAN AZ IRODÁM. JÓ DOLOG-E A HOME OFFICE?

– Remek dolog otthon dolgozni! – kiált fel, Pali. – Gondold meg, levihetem a kutyám délbén is, ha akarom, éjjel csinálom meg, amit kell, mert én osztom be az időmet. A nagyim hozza az ebédet, ő is örül, én is. Az irodában megfagytam, itt olyan meleget csinállok, amilyet akarok.

– Szörnyűség otthon dolgozni! – állítja Janka. Nincs kedvem felöltözni, sminkelni, csak az online értekezletek miatt fészülködöm meg. Legalább 5 kilót híztam. Azelőtt a kollégákkal együtt kávéztunk, együtt jártunk ebédelni. Most itt gubbasztok az al-bérletemben. Napok eltelnek, hogy valakivel dumáljak. Tök depi az egész.

– Remek dolog ez a home office! – mondja B. Kálmánné cégtulajdonos. Már akkorára nőtt a vállalat, hogy fontolgattuk egy új telephely megvásárlását. De így! Beosztjuk, mikor melyik kolléga van bent, néhány tízmilliót megspóroltunk. Arról nem beszélek, hogy most mit jelent ez ilyen energiaárak mellett. Nekünk bejött!

– Szörnyűség, hogy a főnököm ragaszkodik ahhoz, hogy a kollégák az idő nagy részében otthon dolgozzanak – panaszkodik P. István csoportvezető. Sajnos, sokan visszaélnék vele. Ha megbeszélés van, hiába kérem, van, aki nem kapcsolja be a kamerát, azt sem tudom, nem ment-e le közben vásárolni. Azelőtt egy jó csapat voltunk, most lazulnak a kapcsolatok, alig tudunk egymásról valamit. Nagyon személytelen.

Nos, hát akkor mit gondoljunk? Jó vagy rossz dolog otthonról dolgozni?

Mint mindennek, a home office-nak is vannak előnyei és hátrányai. A COVID- világjárvány után egyes munkaadók attól tartottak, hogy az otthoni munkavégzés a termelékenység csökkenéséhez vezet. A *Deloitte* tanácsadó cég, a Bécsi Egyetem és a Grazi Egyetem friss tanulmánya szerint a termelékenység valójában nőtt, ám ez a növekedés csak átmeneti volt. Hosszabb idő után azt tapasztalták, hogy a munkatársak könnyebben kiégnek, elszigetelődnek, aminek a termelékenység és a munkahelyi közösségépítés látta kárát. Az új dolgozókat sem lehetett könnyen bevonni a cég életébe. Ez mind a vállalatnak, mind maguknak a munkavállalóknak kárt okozhat, mivel csökkenti az interakcióból születő új projektek lehetőségét.

Összevéve azt mondhatjuk, hogy

- a **munkáltató** sokat spórolhat az energiaárakon, az irodák kihasználtabbak lehetnek, nincs bővítési szükséglet. Ugyanakkor a munkahelyi közösségek megsínylik, pedig ezek a személyes együttlétek sokszor előre lendítették a közös gondolkodást, hatottak a termelékenységre, a dolgozók mentális állapotára.
- Az **alkalmazottak** szabadabbnak érezhetik magukat, önálló lehet az időbeosztásuk egy része, időnként magán jellegű dolgokat is intézhetnek napközben, hiszen a munkaidő kötetlenebb lett. Ám, sokan magányosnak érezhetik magukat, motiválatlanok lesznek, az otthoni rezsiköltségeik megnőnek. Ahol otthon van a család, ott kifejezetten zavaróan hat a munkavégzésre a nyüzsgés. Akadály lehet az otthoni gyengébb minőségű eszközpark is.

A tanulmány rámutat arra is, hogy azok a cégek, amelyek nem kínálnak home office lehetőséget, kevésbé lesznek versenyképesek. A hibrid megoldások a jellemzők, a dolgozók két-három napot töltenek otthon, a többit az irodában. A hátrányok egy része úgy kiküszöbölhető, ha megtalálják az egyensúlyt az irodai és az otthoni munkában töltött idő között. A vállalatnak meg kell határozni azt, hogy a dolgozó milyen szabályokat tartson be, mikor legyen elérhető, milyen eszközöket kapjon az otthoni munkavégzéshez, hetente hányszor kell az irodában megjelennie stb.

